

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО - ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА: ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА
ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ»

30 квітня 2025 року

Одеса

УДК 321(477)(063)

С91

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(№ 17 від 26 червня 2025 року)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Каменчук Т.О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Проноза І.І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса 30 квітня 2025 року. Одеса ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», центр соціально-політичних досліджень «POLITICUS», 2025. 253с.

УДК 321(477)(063)

С91

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2025

© Центр соціально-політичних досліджень «POLITICUS», 2025

14. Каменчук Т. О. ІНФОРМАЦІЙНА СФЕРА УКРАЇНИ. НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ ТА ПРІОРІТЕТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ. 67
15. Карагіоз Р. С. ЗМІЦНЕННЯ ПОЛІТИКО ПРАВОВИХ ОСНОВ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ 72
16. Коваль О. А., Проноза І. І. ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО ЯК КЛЮЧОВИЙ РЕСУРС МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ 77
17. Козловська Л. В., Уцеховський М. Ю. ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА МІГРАНТІВ-БІЖЕНЦІВ ВІД ВІЙНИ З УКРАЇНИ В УМОВАХ АГРЕСІЇ РФ ТА ЇЇ АДАПТАЦІЯ ДО ЛОКАЛЬНИХ ДЕМОКРАТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ ПРИЙМАЮЧИХ КРАЇН ЄС 2022-2025 РР 81
18. Кокорев О. В. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ГІБРИДНОЇ АГРЕСІЇ: ЛАНДШАФТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАГРОЗ ДЛЯ УКРАЇНИ 86
19. Краснопольська Т. М. УЧАСТЬ МОЛОДІ У ФОРМУВАННІ ІНСТИТУТУ ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ ЯК УМОВА ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ 92
20. Крікуненко С. В. СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МАЛЬОПИС ЯК ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ АРТЕФАКТ 98
21. Кропівко В. В. ПОЛІТИЧНА РЕКЛАМА У ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ: СКАСУВАТИ НЕ МОЖНА РЕГУЛЮВАТИ 102
22. Лагутін М. Р. ДИСКУРС НОВИХ МЕДІА ЩОДО НАЦІОНАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ 106
23. Левченко Я. В. ЦИФРОВА ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА ВИКЛИКИ 112
24. Лісовська О. В. Скриль С. А., МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО ТА ЗБРОЙНІ КОНФЛІКТИ СУЧАСНОСТІ 117
25. Макарець С. В. ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ: ВІД НЕЗАВЕРШЕНИХ ПРОЕКТІВ МИНУЛОГО ДО СТРАТЕГІЇ МАЙБУТНЬОГО (ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ТА ПОЛІТОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ 121
26. Малишенко Л. О. ПУЛЬС СПРОТИВУ ТА ВІДРОДЖЕННЯ: УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО В ДОБУ ВІЙНИ 129

ЗМІЦНЕННЯ ПОЛІТИКО ПРАВОВИХ ОСНОВ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.

*Карагіоз Руслан Степанович,
к. політ. н., доцент.
Директор інституту післядипломної освіти
та заочного навчання
Одеського державного університету
внутрішніх справ
м. Одеса*

Стратегічний курс України на європейську та євроатлантичну інтеграцію, закріплений у Конституції України, є не лише цивілізаційним вибором українського народу, але й потужним каталізатором для зміцнення політико-правових основ національної державності [1]. Цей процес вимагає глибоких трансформацій у всіх сферах суспільного життя, спрямованих на утвердження демократії, верховенства права, захисту прав людини та формування стійких і ефективних державних інституцій. В умовах триваючої агресії РФ та боротьби за суверенітет, євроатлантична інтеграція набуває значення ключового інструменту для посилення стійкості держави та забезпечення її сталого розвитку. Метою цих тез є аналіз впливу євроатлантичної інтеграції на політико-правові основи української державності та визначення основних напрямів їх подальшого зміцнення.

Прагнення України стати повноправним членом Європейського Союзу (ЄС) та Організації Північноатлантичного договору (НАТО) є потужним стимулом для внутрішніх перетворень. Вимоги, що висувуються до країн-кандидатів, зокрема Копенгагенські критерії ЄС та План дій щодо членства (ПДЧ) НАТО (або його аналоги в сучасних умовах) [2; 3], охоплюють широкий спектр політичних, економічних та правових стандартів:

- політичний вимір: Інтеграція вимагає стабільності інститутів, що гарантують демократію, верховенство права, повагу до прав людини та захист меншин. Це сприяє зміцненню демократичних засад держави, підвищенню політичної культури, розвитку громадянського суспільства та утвердженню прозорих і підзвітних механізмів врядування;
- правовий вимір: Необхідність адаптації національного законодавства до норм та стандартів ЄС (*acquis communautaire*) призводить до модернізації правової системи, її гуманізації та підвищення ефективності. Це стосується судової реформи, боротьби з корупцією, реформи правоохоронних органів та інших ключових сфер;
- безпековий вимір: Інтеграція до НАТО передбачає не лише військову сумісність, а й утвердження демократичного цивільного контролю над збройними силами, реформування сектору безпеки та оборони відповідно до найкращих світових практик, що безпосередньо зміцнює обороноздатність та стійкість держави.

Процес євроатлантичної інтеграції суттєво впливає на функціонування ключових політичних інститутів України. Так, Верховна Рада України набуває ключової ролі у процесі гармонізації законодавства, що вимагає підвищення якості законодавчого процесу, посилення парламентського контролю за діяльністю виконавчої влади та забезпечення прозорості роботи парламенту [4]. Щодо органів виконавчої влади, то варто зазначити, що вони змушені реформуватися з метою підвищення ефективності державного управління, впровадження європейських стандартів публічної служби, посилення інституційної спроможності для імплементації Угоди про асоціацію та інших міжнародних зобов'язань [5]. Судова влада та правоохоронні органи перебувають під пильною увагою європейських партнерів. Рекомендації Венеційської комісії, моніторинг з боку ЄС та Ради Європи стимулюють проведення глибокої судової реформи, посилення незалежності суддів та підвищення ефективності боротьби з корупцією [6].

Громадянське суспільство у сучасний час отримує нові інструменти для впливу на владу, участі у процесі прийняття рішень та моніторингу виконання зобов'язань України перед ЄС та НАТО.

Серйозні зміни відбуваються і у правовій системі. Гармонізація національного законодавства з правом ЄС є одним із наймасштабніших завдань на шляху до членства. Цей процес охоплює, перш за все, імплементацію Угоди про асоціацію, що включає адаптацію законодавства у сферах торгівлі, конкуренції, технічних стандартів, санітарних та фітосанітарних заходів, енергетики, транспорту, довкілля тощо [7]; утвердження верховенства права, що визначає не лише зміни до законодавства, а й забезпечення його реального виконання, функціонування незалежної та справедливої судової системи, ефективна боротьба з корупцією; захист прав людини, а саме – приведення національного законодавства та практики його застосування у відповідність до Європейської конвенції з прав людини та практики Європейського суду з прав людини.

Закріплення незворотності курсу на ЄС та НАТО в Основному Законі стало важливим правовим маркером та запобіжником від політичних коливань [8; 9].

У той же час, незважаючи на значний прогрес, Україна стикається з низкою викликів:

- Триваюча війна: Відволікає значні ресурси та створює безпрецедентні безпекові та гуманітарні виклики.
- Протидія корупції: Залишається ключовою вимогою та сферою, де потрібен подальший прогрес.
- Інституційна спроможність: Необхідність подальшого посилення здатності державних органів ефективно впроваджувати реформи та імплементувати європейське законодавство.
- Інформаційна війна: Потреба у протидії дезінформації, спрямованій на підрив довіри до євроатлантичного курсу.

Відтак, Євроатлантична інтеграція є потужним рушієм для зміцнення політико-правових основ української державності. Вона сприяє утвердженню демократичних цінностей, верховенства права, модернізації державних інститутів та підвищенню стійкості країни. Успішне просування цим шляхом вимагає консолідованих зусиль влади, громадянського суспільства та міжнародних партнерів, а також послідовної реалізації комплексних реформ. Повноправне членство в ЄС та НАТО стане не лише визнанням успіху трансформацій, а й надійною гарантією безпеки, суверенітету та процвітання української держави.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141 (Із змінами та доповненнями, зокрема Законом України № 2680-VIII від 07.02.2019 щодо стратегічного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору).
2. *Copenhagen Criteria (1993). European Council in Copenhagen, 21-22 June 1993, Conclusions of the Presidency. SN 180/1/93 REV 1. European Parliament Website. URL: https://www.europarl.europa.eu/enlargement/ec/pdf/cop_en.pdf*
3. *Vilnius Summit Communiqué. Issued by NATO Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Vilnius. (11 July 2023). NATO Official Website. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_217320.htm*
4. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 14-15, № 16-17. – Ст. 129. (З подальшими змінами, що регулюють процедури, зокрема пов'язані з євроінтеграційними законопроектами).

5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Офіційний вісник Європейського Союзу L 161. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/UK/TXT/?uri=CELEX:22014A0529\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/UK/TXT/?uri=CELEX:22014A0529(01))
6. *Ukraine: Opinion on the Draft Law «On Amendments to certain legislative acts concerning the activities of the High Council of Justice and the Service of Disciplinary Inspectors».* (2024). European Commission for Democracy through Law (Venice Commission), CDL-AD(2024)0XX
7. *European Commission. 2024 Report on Ukraine. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions.* (November 2024). COM(2024) XXX final. Brussels.
8. *Петренко І. Д. (2024). Гармонізація законодавства України з правом ЄС у сфері верховенства права: Виклики воєнного часу. Право України. № 3. С.245–58.*
9. *Центр «Нова Європа». (2025). Аудит зовнішньої політики: Україна-ЄС 2024. Аналітичний звіт. Київ: Центр «Нова Європа». 85 с.*